

VOLILNI ŠKANDAL STARE GARDE JE SREČNO ZATRT.

Informacije o volilni korupciji ne pridejo v javnost pred volitvami. Borah se boji, da bi škodovali Coolidge pred volitvami.

PROGRESIVCI SO PODALI POROČILA O SVOJEM DOHODU.

Chicago, Ill., 31. okt. — Ameriški volilci — pojdejo v torek na volitve, ne da bi vedeli, kakšno lamparijo je zopet naredila stara garda, da si zagotovo zmaga. Informacije, katere je prejel senatski odbor že pred več ko osmimi dnevi glede velike volilne korupcije, ostanejo tajnost. Mogoče pridejo na dan — po volitvah ko ne bodo več škodovali sleparjem in roparjem. Ampak do volilnega dne morajo biti zaklenjene. Tako je zaključil Borahov preiskovalni odbor po večeršnjem zaslišanju mnogih priu v Chicago. Senator Borah, ki je v srcu republikanec, sepravi igra vlogo nekakega liberalca, noče škodovati svoji stranki.

Kot se glasi poročilo o poteku preiskave, so preiskovalci zaključili, da predložena evidenca ne zadostuje za nadaljno postopanje v tej zadevi. Treba je boljših dokazov, katerih pa ni mogoče dobiti v tem kratkem času. To se pravi, da priče, ki bi lahko potrdile evidenco, so zlezle pod klop. Intermyer, pravni zastopnik progresistov, je rekel večeraj, da morda dobi prave priče, če mu sdek dovoli vsaj še dva ali tri dni časa. Senatorji pa nočejo čakati, ker se jim mudi domov voliti. Preiskava v Chicagu se bo nadaljevala. Nadaljevala se bo enkrat po volitvah. Medtem pa bo evidenca o korupciji — štiri pole gradiva, spisane na stroju — potivala v železni shrambi.

W. M. Butler, predsednik narodnega republikanskega odbora, ki je bil večeraj zaslišan, je seveda zanikal vse obdolžitve. Rekel je, da njemu "ni nič znanega" o kaki korupciji.

Preiskava pred čikaškim odsekom je dognala, da so nekateri listi na Zapadu, ki so izprva priporočali La Folletta, naenkrat izpremenili barvo in začeli na vse pretege delati reklamo za Coolidge. Ralph J. Peters, ki izdaja demokratsko časopisje v Nebraska in Iowa, je priznal, da je prejel od narodnega odbora stare garde \$25,000 za razdelitev 200,000 izlosov svojih listov med farmarje. Do 3. oktobra so njegovi listi podpirali La Folletta.

Prišlo je torej nedirektno na dan, da je stara garda podkupila časopise, kjer je le megla, za Coolidgeovo reklamo. Vse to je seveda vrnilo pod postavno zaščito "glasovanja". Postavno je namreč, da se za oglašje, ki niso morda vredni \$50, plačajo tisočaki.

Ko je bilo končano zasliševanje republikanskih priu, je Borahov odsek zaslišal Nelsona, glavnega upravitelja progresivne kampanje. Nelson je poročal, da pripevki za La Follettovo kampanjo znašajo do danes \$245,710.24. Med temi je vsota \$38,000, katere je prejel W. T. Rawleigh iz Freeport, Ill. Vprašan, če ve, koliko so dale delavske uniije in poslovalnice, je Nelson dejal, da ne ve. To vede odborniki uniije. Zaukal je dolžitev, da so bile uniije prisiljene za prispevke, ker so prisiljene.

Washington, D. C., 31. okt. — Senatska preiskava v Washingtonu je odšla, da je stara garda podkupila časopise, kjer je le megla, za Coolidgeovo reklamo. Vse to je seveda vrnilo pod postavno zaščito "glasovanja". Postavno je namreč, da se za oglašje, ki niso morda vredni \$50, plačajo tisočaki.

Pregled dnevnih dogodkov.

Amerika.

Volilni škandal stare garde potlačen na željo onih, ki ne bi radi škodovali Coolidge pred volitvami.

La Follette obsodil imperijalizem Združenih držav.

Napredne žene delujejo za La Folletta.

Politika katoliške duhovščine v Ameriki ima vse barve kakor mavrica.

Odpriete besede mehiškega predsednika Callesa v New Yorku.

Inoseststvo.

Reakcija v Angliji si je zagotovila vlado za pet let. Delavska stranka je izgubila 40 mandatov, čeprav je pomnožila glasove.

MacDonaldov poraz je razveselil francoske reakcionarje, ki zdaj napovedujejo Herriotov padec.

Berlinsko časopisje pravi, da je Rusija pokopala laboristično vlado. Španski diktator pometa v ječo nasprotnike.

Napredne žene so za La Folletta.

POSREBEN ŽENSKI ODDDELEK KAMPAJNSKEGA KOMITEJA VODI AGITACIJO.

Delo tega oddelka se poma v šest in dvajset državah.

Chicago, Ill. — Napredne žene, to je žene, ki so proti militarizmu in navalizmu, ki žele boljše prihodnost svojim otrokom in ne žele, da bi bili njih otroci nekoč sužnji dimnikarskih baronov in industrijskih magnatov, so za La Folletta in Wheelerja. Agitacijo med ženami vodi poseben ženski oddelk kampanjskega komiteja za progresivno politično akcijo. V prejšnjem tednu je ta oddelk pridobil koncentrirano agitacijo v šest in dvajset državah.

Pripravljeni so bili shodi, razdeljeni letaki, ki so žene podučili, da senator La Follette ni zastopal le koristi delovnega ljudstva vohče, ampak se je tudi bojeval za ženske pravice. Ako bo senator La Follette izvoljen, se bo posvetil splošni razoborožitvi, tako da izgne nevarnost, da bodo nekega dne zopet zapela vojne trobente in klicale mladeniče in moše pod zastave. Senator La Follette je za odpravo otroškega dela v tovarnah in industrijskih podjetjih vsake vrste. Senator La Follette je za nacionalizacijo železnice, kar pomeni, da je za nacionaliziranje vseh glavnih industrij. To pomeni, da pridejo industrije, ki danes služijo kot bogat vir dohodkov milijonarjem, pod ljudsko kontrolo. Tak program pa ni vseh industrijskim mogotcem, zato žene bogatov in žene, ki ne razumejo, zakaj gre v tej kampanji, podpirajo republikanske starine in demokratske burbonce.

Žene vedo, da veliko odvisi od zmage progr. koalicije, kakšna bo človeška družba prihodnjih dvajset let, zato zavedne žene podpirajo progresivno koalicijo.

DELAVCI ŽRTVUJEJO V INTERESU KAPITALISTIČNIH PROFITOV.

New York, N. Y. — Standard Oil kompanija je delala preizkušnje z gazolinom, v katerem je bil "tetra-etil", misteriozni plin, ki povzroča norost. Pri preizkušnjah je imela kompanija nastavljenih tri in trideset delavcev. Od teh delavcev jih pet znorelo in umrlo. Med peti delavec znorel in je kljub temu umrl, da so vse preizkušnje na njem, kar je izumila zdravniška veda, da se mu vrne zopet zdravje, je mestni zdravniški svet šele prepovedal uporabo tega nevarnega plina. Nekaj ur kasneje po smrti petega delavca so še enajst delavcev prepeljali v bolnišnico, ki so znoreli.

Peti delavec je bil Herbert Fanson, star komaj 29 let, doma iz Elizabetha, N. J.

LaFOLLETTE JE OŽIGOSAL IMPERIJALIZEM.

AMERIKA SE JE ZADNJIH DVAJSET LET IZNEVERILA SVOJI ZUNANJI POLITIKI.

"Sejali smo seme za bodoče vojne," je menil senator La Follette.

Boston, Mass. — Senator Robert La Follette, predsedniški kandidat progresivne koalicije, je kritiziral zunanjo politiko Združenih držav. Menil je, da je taka politika imperijalistična in vodi do vojne v bodočnosti in do razpada, ki je uničila vsak imperij v svetovni zgodovini.

"Skrozi zadnjih dvajset let," je rekel senator La Follette, "je ta narod opustil zunanjo politiko, ki ga je skozi stoletje in pol napravila velikega in spoštovanega po vsem svetu. Naša vlada je sprejela namene in metode evropske diplomacije in pokorno kopirala politiko, na kateri je bil zgrajen britski imperij."

"Mi danes ustvarjamo v Centralni in Južni Ameriki naše Irake, naše Egipte in naše Indije. Brezmočna ljudstva so bila podvržena zato, da so bila prisiljena, da so plačevala tribut našim interesom bankirjev in industrijskih izkoriščevalcev. Ravno ob tem času pa ameriški oljni interesi in loveci po koncesijah s pomočjo in ojuščevanjem našega državnega departamenta kompetirajo s finančnimi imperijalisti Anglije in Francije za kontrolo nad naravnimi zakladi v Aziji, Afriki, Evropi in na Blisknem vztoku."

"To je imperijalizem. Obtožujem administracijo v Washingtonu, da je v nasprotju s ameriški mi idejali, ki so odgovorne za podjarmljenje Haitija in San Dominga in republik Nikaragva, Honduras, Bolivija in Kosta Rika."

"Obtožujem administracijo obeh strank v Washingtonu, ki so odgovorne za ameriške bojne ladje in ameriške pomorske, pod topovi katerih se ta brezmočna ljudstva bojujejo za svojo neodvisnost, kot smo se mi bojevali zanje, da so izdale principe vladanja, za katere so naši očetje umrli."

"Vi lahko akomignete z ramami glede umora od 2,000 do 3,000 zamorskih ljudi na Haitiju. Lahko rečete, saj nimamo nič opraviti s to stvarjo. Ali realizirate, kar se je zgodilo na Haitiju, to se je izvršilo na San Domingu? Zgodilo se je v sesterski republiki Mehiki. Izvršilo se je v Nikaragvi, Hondurasu, Kosta Riki. In zgodilo se je v republiki Kolombiji. Ali realizirate, da se ta politika samaneabi hitro širi v Južni Ameriki; da je aktivna na Kitajskem?"

"Da varujemo igralce v Wall Streetu, smo spremenili svoje bive sosedo v sovražnike. Izgubili smo prijateljstvo v Centralni in Južni Ameriki."

"Sejali smo seme za bodoče vojne. Mi smo se podali na pot imperija, kakršnega konec vidimo v porušenju Rima, Španije in Nemčije in ravno tako v porušenju Francije in Velike Britanije."

POŠTNI ROPARJI V MREŽI.

Živeli so kot prominentni ljudje.

Battle Creek, Mich. — Zvezni uradniki so aretirali Brent Glascocka in njegovo ženo Avis, ki sta igrala prominentno vlogo med bogatini v sanatoriju, odkar sta prišla v Battle Creek pred tremi tedni. Obtožena sta, da spadata med šestorico, ki je igrala glavno vlogo pri roparskem napadu na poštni vlad v Rondoutu, Ill., ko so roparji odnesli dva milijona dolarjev.

Aretirana sta bila v razkošni vili na West Endu, kjer sta se nastanila, da zdravita svoje žlezoce. Pri Glascockovi so našli obleko, ki je vredna deset tisoč dolarjev. Dalje je imela v druguljih \$25,000. V gotovini je pa zadržala dvojica imela štiri tisoč dolarjev. Glascock ima za sabo kriminalno preteklost. Dvakrat je bil pred sodiščem za zaradi umora, s vselej je bil oproščen.

Katoliška politika je kakor mavrica.

Ameriški katoličani podpirajo vse stranke, samo Narodni katoliški blaginjski svet je "nevturalen".

Washington, D. C. — (Feder. Press.) — Narodni katoliški blaginjski svet (National Catholic Welfare Council), katerega člani so vsi štirje ameriški kardinali in škofje katoliške cerkve v Ameriki, je "nevturalen" v sedanjih volilnih borbi.

Predsednik sveta, nadškof Hanna, je izjavil te dni, da njihova organizacija ne podpira nobene stranke in nobenega kandidata. Javna tajnost pa je, da katoliške organizacije pomagajo vsem strankam. Kardinal O'Connell podpira Coolidge. Mnogi liberalni katoličani so se pridružili La Follettu, drugi lomijo kopja za demokrate in najti jih je celo med socialisti. Ni čuda, da je potem omenjeni Council nevturalen!

Glas protesta zadušeno v Španiji.

Diktator je dal pometati v ječo vse tiste, ki so proti njegovemu režimu.

Madrid, 31. okt. — Pred par dnevi je bilo v Madridu protestno zborovanje vplivnih Špancev, ki ne morejo več prenašati režima fašistovske diktature. Vladni cenzor je zabranil vsako vest v časopisju o sklicanju zborovanja, vlatu temu je bila polna dvorana ljudi. Govorniki, med katerimi je bil tudi general Berenguer, bivši guverner v Maroku, so ostro kigovali tiranijo generala Primo de Rivero, diktatorja Španije. Sredi shoda je pa udrla v dvorano policija in začela prijemati zborovalce na desno in levo. Vsi voditelji zborovanja in mnogi vdeleženi so bili odvedeni v ječo. Jetniki so zakliknili: "Živela republika, živela svoboda!" na potu v zapor.

POLOŽAJ NA KITAJSKEM.

Pred odločilno bitko. Feng je razpisal veliko nagrado za Vupejfovo glavo.

Peking, 31. okt. — General Fengjuhsang je poslal 30,000 mošt proti Tientsinu, kjer mobilizira Vupejfu novo armado za napad na Peking. Odločilna bitka najbrž izbruhne jutri ali v nedeljo. Mandžurske čete se tudi pomičejo v smer nove fronte.

Feng je dal nabiti po vsem Pekingu proklamacije, v kateri ponuja \$100,000 nagrade za ujetje generala Vupejfuja in \$50,000 tistemu, ki ga ubije, ako ne bo mogoče ujeti živega.

PROTI OMEJITVI SVOBODE GOVORA.

New York, N. Y. — Dolgo časa so temni elementi kratili svobodo govora in koalicijske svobodne delavce ob času stavk, ne da bi se jim kdo resno vpri. Odkar je ustanovljena Unija za ameriške civilne svobodščine, pa nazadnjačkom ne gre njih reakcionarno delo gladko izpod rok.

Boj za svobodo govora v Pater-sonu je zdaj dobevojen s porazom nazadnjaških sil. Unija za ameriške civilne svobodščine se bo zdaj bojevala, da bo svoboda govora priznana tudi na univerzah in v učiteljskih. Izvolili se je odbor dvanajst znanih profesorjev, ki bo vodil boj za akademično svobodo.

Nazadnjaškim silam ni taka organizacija všeč, ali podati se bodo morale, ker nimajo najmanjše pravice vtikati se v reči, ki jim ne gredo mar.

Revolta proti Kemalu v Turčiji?

London, 31. okt. — Iz Carigrada javljajo, da se je v Turčiji pojavilo močno rebelno gibanje proti Kemalovi vladi. Na željo gibanja so mnogi znani bivši generali in diplomatje.

Pet let reakcije prihaja za Anglijo.

Poročila o popolnem izidu volitev kažejo, da je delavska stranka izgubila okrog 40 mandatov v zbornici. Torijsko-liberalna fuzija je porazila laborite v trioglatih kontestih. "Rdeči parkelj", katerega so pokazali v zadnjem trenutku, je bil tudi dobro izigran trik. MacDonald mogoče takoj poda ostavko.

Moskva pokopala laborite, pravijo v Berlinu.

Nemško časopisje trdi, da se je Moskva maščevala nad laboriti, čeprav izgubi pogodbo s Anglijo.

Berlin, 31. okt. — Berlinski listi komentirajo rezultat angleških volitev v nekako hladnostjo. Buržoazno časopisje je mnenja, da je Zinovjev, vodja tretje internacionale, pokopal MacDonaldovo vladu s svojim pozivom angleških delavcev na revolucijo. Makševanje Moskve nad laboriti bo seveda oropalo sovjetske pogodbe s Veliko Britanijo. Rusija dobi adaj velikega sovražnika v Veliki Britaniji. Rusko-angleški konflikt v Angliji se najbrž obnovi.

Herriotu napovedujejo padec.

Francoški premijer taj, da je pripravljen na predvečer angleških volitev nato, da pomaga MacDonaldu.

Paris, 31. okt. — Francoška reakcija je zaplesala veselo nad izidom volitev v Angliji. Vsi nazadnjaški listi pišejo, da je poraz MacDonalda velika moralna klofuta za francoske radikale in Herriot bo adaj osamljen v svoji zunanji politiki. Njegov padec — napovedujejo reakcionarni listi — pride kmalu.

Nazadnjaški listi so tudi obdoličili Herriota, da je imel telegram priznanja ruskih sovjetov pripravljen že pred enim mesecem, s nalašč da ga je zadržal do predvečera volitev v Angliji s namenom, da bo vplival na angleške volilce v prid MacDonaldu. Odgovor uradnih krogov se glasi, da je to navadno obrekovanje.

Francoški parlament se snide 4. novembra. Polnearejevi nazadnjaški tudi napovedujejo krah MacDonald-Herriotovega šenevskega mirovnega protokola. Pravijo, da angleški konservativni parlament ne bo ratificiral protokola in Francija ostane edina vlesla, ki se je dala spoletati na led MacDonaldove pacifistične politike.

TRINAJST KOŽUHOV SO NAŠLI NA DREVESU.

Zaviti so bili v oedejo.

St. Paul, Minn. — Otroci, ki so se igrali na polju, so našli na drevesu trinajst ženskih kožuhov, vrednih okrog štiri tisoč dolarjev. Zaviti so bili v oedejo in zavoje je bil zatlačen med vejami.

Kožuhi so bili ukradeni v prodajalni itasea Bazzarja v Hiblingu. Tatovi so odnesli za deset tisoč dolarjev kožuhovine in svilu.

GOZDNI POŽARI V MICHIGANU.

Moskva, Mich. — V šumah je izbruhnil velik požar in več kot dve sto ljudi je odšlo v šumo, da pogasi ogenj, katerega razpihava močan veter.

POIZKUŠNO GLASOVANJE.

Izd glasovanja, ki ga vodi Hearstovo časopisje, do 31. oktobra zjutraj: Coolidge 381,177, La Follette 293,648, Davis 189,043.

VREME.

Chicago in okolica: V nedelja jasno in hladno. Zapadni in severozapadni vetrovi. Solnce izide ob 6:20, zalze ob 4:47.

Narodni "Prosveto" vašemu naročniku ali prijatelju v stari zbirnici.

PROSVETA
GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.
Naročnina: Zedinjene države (inven Chicago) \$5.00 na leto, \$5.50 na pol leta in \$1.25 na tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$5.25 na pol leta, \$1.65 na tri mesece, in za inozemstvo \$5.00.
Nadom na vso, kar ima stiti v letu:
"PROSVETA"
2687-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.
"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National Benefit Society.
Owned by the Slovene National Benefit Society.
Advertising rates on agreement.
Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$5.00 per year.
"MEMBER of THE FEDERATED PRESS"

Datum v oglasu n. pr. (Oct. 31-24) poleg vnosa imena na nadomestilo da vam je s tem dnem potekla naročnina. Popolniti je potrebno, da se vam ne ustavi list.

MUSSOLINI SE IGRA KOMEDIJO.

Mussolini še vedno sanja, da je fašizem tako močan, kakor je bil pred par leti, ko so fašisti marširali v Rim in na potu požigali in plenili, kakor da je sovražna armada vdrla v Italijo.

V Milanu in Rimu so fašisti zopet igrali komedijo in prisegali zvestobo italijanskemu kralju. Komedije v Milanu se je udeležil tudi Mussolini, njegov govor je pa pričal, da fašizem prehaja iz komedije v tragikomedijo. Nastopil je v vlogi pravega komedijanta. Dasiravno se je komedije v Milanu udeležilo samo sedem tisoč črnosrajčnikov, v Rimu pa pet, je Mussolini povdarjal, da se fašizem ne bo nikdar umaknil.

Klaverna udeležba v Rimu in v Milanu je pa pričala sama na sebi, da se je fašizem že pričel umikati in da se bo umikal, dokler ne bo od njega drugega ostalo kot žalostni spomini.

Umor socialističnega poslanca Matteottija je mrtvaški zvon fašizmu v Italiji. Strahopetni in zavratni umor je dokazal, da so se pod zastavo fašizma zbirali korumpirani elementi, ki se niso ustrašili izvršiti umora, ako jim služi za prikrivanje njih korupcije. Takih ljudi pa ne ljubi noben človek; ako je iskrica poštenja v njem.

Mussolini je sicer povdarjal, da bo prihodnje leto zopet govoril na fašistovski komediji. Seveda bo, ako bo zdrav in čil. Ampak prihodnje leto se bo prepričal, da bo imel še manj poslušalcev, kot jih je imel letos.

Večina delavcev, ki se je dala zapeljati spočetka zaradi fašističnih obljub, je že zdavnej obrnila fašizmu hrbet. Odkar so pa fašistični pustolovci umorili socialističnega poslanca Matteottija, so pa tudi drugi sloji pričeli zapuščati fašistične vrste in končno bo ostala tista pest zagrizenih šovinistov, ki se najde pri vsakem narodu, pa naj bo velik ali majhen.

Fašizem v Italiji je dosegel višek svoje moči, ko se je fašistovski val plenjač, požigajoč in moreč valil proti Rimu, kot nekoč hunske tolpe pod vodstvom Atile. Od tistega dne, ko so se fašistovske tolpe pričele vračati domov, se je pričela krhati moč fašizma v Italiji. Kasnejši napadi, poboji, požigi in nasilni čini, ki so jih izvršili fašisti, so le potrdili, da se fašizem nahaja v razkroju in da je treba le še dogodka, ki povspeši to razkrojevanje tako, da postane vidno tudi navadnemu opazovalcu.

Ta dogodek je bil umor socialističnega poslanca Matteottija, ki je bil izvršen z namenom, da se prikrije fašistovska korupcija. Kralj je seveda še obdržal Mussolinija, saj se je Mussolini proglasil za prostovoljnega varuha italijanskega kralja. Kadar se pa prestoli majejo, je pa kraljem vsak dober brambovec, akotudi je imel zelo tesne stike z navadnimi morilci, da le čuva prestol, da se ne prekucne in pokoplje pod sabo vse dinastije kronanega vladarja.

Kralj je potreboval Mussolinija, da ne omahne, Mussolini pa kralja, da ne pade. In tako se je kralj izrekel za Mussolinija, akoravno je bilo dokazano jasno kot beli dan, da so fašisti na zavraten način umorili socialističnega poslanca Matteottija, da prikrijejo, kako globoko so s svojimi grabežljivimi rokami posegli v ljudske žepce.

Služba kralja pa danes ni več tako stalna v Evropi, kot je bila na pr. pred petdeset leti. In nihče ne bo iznenaden, kadar bo brzojav sporočil, da sta šla kralj in Mussolini hkratu ali pa drug za drugim.

Fašizem se razkraja in tega dejstva ne prikrijejo tudi najbolj izbrane komedijantovske fraze Mussolinija na obletnici črnosrajčniškega pohoda v Rim. Mussolinijeve bahaške besede na obletnici so podobne žvižganju človeka, ki gre skozi gozd in ga je strah.

Mussolini je sicer dober komedijant, razpada fašizma pa ne bo zabranilo njegovo komedijanstvo, ker take komedije ne nasitijo niti enega praznega in sestradanega želodca v Italiji.

JAVNA GOVORNICA. SLIKE IZ NASELBIN.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosveta.

Breezy Hill, Kans. — Članica iz Arme, Kans., je napisala v svojem dopisu, da je njih naselbina zadnjih par let precej narasla, kar vem, da je resnica. Ako bi bila malo bolj opisala naselbino, vem, da bi bilo rojake zanimalo, zlasti one, ki so bili tu okoli pred 10 in 15 leti in so zdaj razkropljeni po raznih državah. Dopisovalki je poveljil dopis iz Jacksonvill, ampak ne strinja se s dopisi iz Kansasa od nekaterih dopisovalk.

Takoj sem bila na jasnem, čeprav se dopisovalka ni podpisala. V listu se ji zato ne bom zahvaljevala, pač pa ustmeno, če me prej ne peljejo v hladno zemljo. Saj bo že prišel čas za to.

Vsak človek ima nasprotnike, a prijatelje tudi, kar smo videli iz nekaterih dopisov. Radi katoliških shodov moram priznati, da je v resnici žalostno, da so nekateri ljudje tako brezmišeln. Če se jim godi krivica, zakaj pa hočejo v cerkev ter po farovških iskati utehe, mesto da bi šli tja, kjer se v resnici deli. Če jim kdo to pojasni, so užaljeni, čeprav moramo priznati, da pravilna kritika in dobra agitacija sta potrebni. Meni ni ugajalo, zato sem se oglašila. In če se ne strinjam radi pisanja o nezvestobi in ljubosumnosti, zakaj bi se ne smela oglašati. Saj ne gre za moj dom, kjer živimo v miru že 21 let, tu gre radi lista. Ko bi ne bilo radi mene, še davno bi ga bili pustili, ker povsod ne odgovarja resnici, da se moške radi takega pisanja jezijo, berejo pa le radi. Moj mož je član jednote 17 let, pa ni pogledal tednika ne dnevnika od takrat, ko je pričelo pisanje od ločenih.

Ko sem prejela številko 246 sem pa ugledala kar dva dopisa proti meni, in sicer od A. K. iz Wisconsin in dopisovalke iz Girarda. A. K. pravi, da mi bo enkrat vseeno pošteno odgovorila. Še večkrat lahko, kajti na ta način brez imena ni težava. Pač res, imeti mora varok, da se ne podpisuje. Nekaj omenja radi pisma. Povem, da nisem nobenega prejela brez podpisa in tako še ne omenila nobene žensitvene ponudbe v dopisih. Med drugim piše, kar jaz enkrat priporočam, da drugič pobijam. Nisem še priporočala, naj se delavci organizirajo; drugič pa zagovarjala stavekaktva.

Tudi druge delavke žene ne držimo križni rok, ko dopisovalke piše, koliko je ona pridela, dasi smo slabotne. O tem mogoče pozneje, ker nisem še gotove: vrtovi so še zeleni in še marsikaj je v njih, čeprav smo imeli prvo jesensko slano že zadnje dni septembra. Radi zdravja naj se pa nihče preveč ne ponaša. Srečen kdor ga ima in naj pomni, da zato tudi ni vse njegova zasluga. Kdor ima zdravje ga navadno ne zna ceniti, ko je bolan, ve, kaj je izgubil z zdravjem.

Druga dopisovalka je Barbara Pavline. Mnogo je revežev, ki prosijo za kruh, zato mislim, da je hvaležen, kdor ga dobi. Zakaj torej očitanje radi tega? Zavedni čitatelji bodo v tem sami sodili. Marsikomu bi prijalo prijeto v roke knjižico z rudarsko ustavo in se naučiti poglavitnega za služenj rudarske stavke, ki nam bržkone preti še dve leti in pol. Razumem prav dobro, zakaj jim ne prija moji dopisi, ki pa moram v svoje zadovoljstvo priznati, da nekaterim tudi ugajajo. Tako moram tudi jaz pohvaliti nekatere dopisovalce, ki pišejo, da je pohvale vredno. Iz dobrega štiva spoznamo nazore drugih, ampak v splošnem se s pisanjem ne da dosti doseči, ker tudi še nisem slišala nobene, da bi se ji bil mož spreobrnil s pisanjem. Nezadovoljstvo se pač abudi toliko hitreje. Izkusnja me tudi uči, da mati s osemi mladi otroci nima časa za pisanje, dela ima čez glavo, če hoče kolikaj skrbeti za družino.

Barbara Pavline je še v nekdanjem prejšnjem dopisu pisala, da od nikoder ne prihajajo tako sovražni dopisi kot od tu, pa se tudi nikjer, tako ne zagovarja, kot ravno tu. Iz West Virginije nihče ne piše, da je nedolžen, ker vsak ve, da je sam kriv.

Resnica in pravica sta pogazeni povsod. Howat in Debs sta morala v ječo, slaba bo predla tudi LaFollette, če zmaga stara garda. Po mnenju ljudi, ki zagovarjajo stavekaktvo, bi bil dober Coolidge, ker razbija stavke, uničuje voditelje pa trpi za omreženjem.

Škoda ni vredno odgovarjati, ampak ker je bilo kar nekaj kolon proti meni, upam, da bom imela tudi jaz nekoliko prostora. — Frances Siskovec.

Vesti iz Jugoslavije.

Nečloveška mačeha. V nedeljo 13. oktobra so ovadili v Krčevini pri Mariboru orožnikom nečloveško mačeho, ki je v hiši gosp. Kamenika v Tomičevem dvorcu, že dolgo časa mučila šestletnega dečka, sina poštnega uslužbenca Klotjeha. Ko je prišel orožnik na lice mesta, se je nudi njemu in spremstvu stražen prizor: Otrka so našli v temni luknji brez okna med premogom na deskah, kjer je moral otrok, ki je obiskuje prvi razred ljudske šole v Krčevini, spati ponoči, češ, da ga ne morejo imeti poleg ostalih 5 otrok v stanovanju, ker je nezažen. Ubogi otrok je topo in apatično bujli predse, slabo oblečen, glavo pa je imel v cunj zavito, ker se ba je drugače ne more ubraniti mizi in podgan, ki mu ponoči akačejo po telesu. V tej luknji je moral otrok prenočevati na golih mokrih deskah že od meseca aprila naprej. Tepen je bil skoro vsak dan, da končno niti ni več jokal, ampak samo stokal. Ta neboljenček tudi ni smel z ostalimi otroci akupaj jesti, ampak je moral med jedjo ostalih čakati kje v kotu.

Orožnik je nezadovoljno trpinčenje otroka v vili ob mestnem dvorcu natančno popisal, da dobi kruta mačeha zaslužen kazni, obveščeno pa je tudi Društvo za varstvo otrok, da se zavzame za ne srečno siroto, ki so jo našli večraj s popolnoma oteklo glavo od butanja ob sid.

Wave klerikalne persekucije a radništva. — Nad slovenskim uradničtvom se zbirajo črni oblaki. Zadnji čas je v Ljubljani pod vodstvom ministra Kukoveca zasadal inkvizitorski tribunal, da se še temeljiteje izpolnjuje obglavljenje slovenskega uradništva. Zmagala je ona struja, ki je za brezobzirno "istrebiljenje" vsega, kar absolutno ne kloni pred klerikalizmom, slasti pa ona, ki pravi, da treba klerikalne partizane za vsako ceno spraviti na vsa boljša in uplivenjša mesta v državni službi, pa naj so isti tudi brez vsake kvalifikacije in ne glede na interese uprave.

Kakor šujemo, so klerikalnemu inkvizitorskemu tribunalu celo posamezne oroške organizacije prokubeljske liste proti neljubim jim uradnikom in učiteljem. Samo med ljubljanskimi postarji so jih sklenili nad 40 prenesti, odnosno vrediti na ceno. Klerikalci hočejo pač v praksi pokazati svojo "ljubezen" do uradništva, ki so jo obetali pred volitvami vsem uradnikom "brez razlike političnega nasiranja", zlasti pa dokazati, da niso vladi federalistov in klerikalnih avtonomistov samani nadeli ime: "vlada zakona in poštenja".

Tako nesramno se nihče na svetu ni ravnal s državnimi nameščenimi kot sedaj to počne nasilna in nemoralna klika škofovske stranke. Ni ga menda več alepa, ki bi v zadnjih dveh mesecih ne izpregledal goljufivosti in izprijetosti klerikalne politike. Če mislijo klerikalci, da bodo svoje persekucije še dolgo lahko ungajali ne kaznovano, se prokleto motijo. Nekaj časa se take lopovštine še mirno gleda, dolgo pa to ne gre. Kri ni voda! Tlačnili so Slovenci graščakom, pa so se jih otrsali, tlačnili habzburškim in germanškim trinogom, pa je tudi to nehalo in ni vrag, da bi se ne znebili tudi še jarma protislovenske brezsrčne in nekrščanske rimske gospode.

Čaruga zahteva ločitev zakona. — Iz Osijeka poročajo, da je na smrt obsodeni razbojnik Jovo Stanislavjevič Čaruga zahteval ločitev od svoje zakonske žene, ki stanuje sedaj pri svoji materi. Obrnil se je v tej zadevi na preiskovalnega sodnika Ignjica, ki mu je dal vsa potrebna navodila. Zanimivo je, da Čaruga še vedno upa, da bo oproščen in izpuščen na svobodo. Na vprašanje nekega sodnika, zakaj zahteva ločitev zakona, ker bo žena itak kmalu postala vdova, je Čaruga odgovoril, da ne zahteva ločitev radi žene, ampak radi sebe, ker bo najkasneje po preteku dveh mesecev na svobodi in si bo potem izbral drugo ženo. Te izjave Čaruge so vse kakor zelo značilne za njegovo duševno potenco!

Smrtina kna. — V Ljubljani je umrl po dolgi bolezni mestni ječar v pokoju Ivan Pirh.

Najdeno truplo deteta. — Dne 2-4. m. je bilo na desnem bregu Save pri Krenicah najdeno truplo deteta mlekara spola. Deteta je ležalo v vodi še vedno živ.

Povratek dr. Sime Markovića v Beograd. — Dne 12. oktobra se je vrnil v Beograd predsednik bivše komunistične stranke dr. Sime Marković. Čim se je doznalo za njegov prihod, je nezavisna delavska stranka izdala letake, v katerih je pozivala delavstvo, da privredi dr. Markovića na kolodvoru sprejem, ki pa ga je policija na podlagi zakona o zaščiti države prepovedala. Kljub temu pa se je zbralo na kolodvoru precej delavstva. Sime Marković se je po prihodu takoj podal v svoja stanovanja.

Collinwood, Ohio. — Tik pred volitvami so listi polni razprav o Coolidgu in LaFollettu. O Davisu se veliko ne menijo, posebno v slovenskih listih ne, le A. D. se pridno poganja za njegovo izvolitev. "Kšeft" je pač "kšeft", pri čemur je denar glavni smoter, principi se pa prodajo za denar. Pri naprednih listih ni tega. Pri nas ni zagovor za kakega korumpiranca, ne za ljudi, ki so v službi korupcije. Coolidgu in Davisu se pri nas berejo leviti, kakor jih slišita od vsega naprednega časopisa in govornikov progresivne stranke.

Nekatere podjetniške družbe so postavile svoje klube, katerih ogleduhi bodo delovali na dan volitev. Mislim vendar, da bodo poraženi, če se ne bodo napredni volilci dali od nikogar premotiti. Ne pozabimo na svoje sedanje pričanje dne 4. novembra, ker to je odločilni dan za dobo letnih let. Če bomo dobri izvolili, bodo leta kratka, če bomo slabo, bodo pa dolga. Skušali smo že vse elemente starih strank, ali bilo je kakor prekladanje težkega bremena s ramena na rame, položaj pa je bilo vedno prav težko prenašati. Veliko volilcev je še v Združenih državah, ki niso tega spoznali, ali nočejo spoznati. Nikakor ne morem zapopasti, ali se jim v resnici tako dobro godi ali kaj.

Volilci, ki gredo na volišče 4. novembra, torej ne pozabite človeka, ki je že pokazal, da mu je mar za delovno ljudstvo. Rojaki v Ohiju ne glejte na to, kaj vam trobi A. D., ki piše kar tjavendan, samo da napolni svoj list. Če bi se zlagal ne, saj bi tudi ne imel kaj pisati.

